

Delårsrapport med prognos 2 2020

Gymnasienämnden

Beslutad av Gymnasienämnden, den 21 september 2020, § 100

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Förvaltningschefens bedömning och analys.....	4
2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens prognos och resultat.....	4
2.2 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat	4
2.3 Förväntad utveckling	5
3. Sammanfattande iakttagelser.....	6
4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål.	8
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	9
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro..	14
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	20
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	23
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	25
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro.....	27
5. Analysunderlag – ekonomi.....	31
5.1 Enheternas delårsresultat och prognos	35
5.2 Intäcks- och kostnadsutveckling.....	36
5.3 Verksamheternas delårsresultat och prognos	37
5.4 Investeringar	37
6. Fem år i sammandrag.....	38

1. Förslag till beslut.

Förvaltningen har sammanställt en delårsrapport med prognos som innehåller analys av verksamheten samt ekonomiskt utfall till och med augusti och prognos för helår 2020.

Nämnden arbetar aktivt utifrån grunduppdraget samt de politiska mål och uppdrag som finns beskrivna i nämndens verksamhetsplan. Sammantaget är bedömningen att verksamheterna bedrivs på ett sätt som till stora delar motsvarar uppdragen, men insatser behövs främst för att nå en ekonomi i balans.

Utifrån ekonomiskt utfall till och med augusti samt bedömda förändringar under resten av året prognostiseras utfallet för årets visa en avvikelse mot budget på -8 356tkr, vilket motsvarar -1,6 procent av budgetramen.

Förvaltningens förslag till Gymnasienämnden

1. Gymnasienämnden fastställer delårsrapport med prognos 2 för år 2020.
2. Delårsrapporten överlämnas till Programnämnd barn och utbildning för vidare hantering.

2. Förvaltningschefens bedömning och analys

De ekonomiska konsekvenserna av coronaviruset är fortsatt svåra att bedöma. Nämndens förvaltning har i uppdrag att planera för olika händelseutvecklingar av coronapandemin med hjälp av scenarier framtagna av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

För att få en gemensam bild av läget har vi i denna ”Delårsrapport med prognos 2” gjort ett antal kommungemensamma antaganden att förhålla sig till. Med dessa som utgångspunkt har prognosen anpassats till den verksamhet som nämnden har, grundat på försiktighetsprincipen.

För de verksamheter där den ekonomiska effekten av coronapandemin för helåret inte är känd gör vi i prognosen ett antagande om att nuvarande situation håller i sig året ut. Vi utgår då ifrån verksamhetens hittills kända ”coronaeffekt” fram till och med augusti månad för att uppskatta kommande månader och korrigerar med en uppskattning av kommande ekonomiska effekter.

Nämnderna redovisar de merkostnader och intäktsbortfall som uppskattas för året med anledning av coronapandemin. En samlad prognos av hittills aviserade statsbidrag ”förordning om statsbidrag till regioner och kommuner för att ekonomiskt stödja verksamheter inom hälso- och sjukvård respektive socialtjänst till följd av sjukdomen covid-19” görs på kommunövergripande nivå. Ersättningen för sjuklönekostnader som kommunen hittills fått från skatteverket fördelas ut till nämnderna för perioden april-juli i augusti.

2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens prognos och resultat

Förutsättningarna inför verksamhetsåret var ett effektiviseringskrav på 2 procent, varav en fjärdedel avsåg ett riktat effektiviseringskrav på inköp. Utifrån ekonomiskt utfall till och med augusti, bedömda förändringar under resterande del av året samt vidtagna åtgärder prognosticerar Gymnasienämnden en negativ avvikelse mot budget för 2020 med -8,4 mnkr. Det är en förbättring mot föregående prognos vilket är huvudsakligen hänförligt till ett ökat antal elever inom gymnasiesärskolan och riktade engångsvisa kostnadsminskningar i verksamheterna.

Sammantaget är bedömningen att verksamheten bedrivs på ett sätt som motsvarar nämndens uppdrag. Samtidigt är omfattningen av gymnasienämndens prognosticerade budgetavvikelse fortfarande så pass omfattande att det sannolikt kommer att krävas vissa nedskärningar i personalstaten för att ge möjlighet till långsiktig ekonomi i balans. Förvaltningen har i det en utmaning att stärka uppdragen och göra besparingar inom vissa områden för att få en budget i balans, samtidigt som arbetet kräver uthållighet och långsiktighet för att undvika att riskera att reducera den goda måluppfyllelsen.

2.2 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat

Örebro kommuns gymnasieskolor står sig väl i jämförelse med andra utbildningsanordnare, till exempel inom R9-nätverket, och har de senaste åren haft en stabilt hög nivå när det gäller måluppfyllelse. Det är särskilt glädjande att andel elever som tar examen har ökat något trots utmaningar med distansundervisning under delar av vårterminen. De

kommunala gymnasieskolornas modellberäknade resultat, det vill säga elevresultat justerade för socioekonomiska faktorer, har också stärkts.

Att kommunen nu står inför en prognostiserad elevökning på längre sikt, men en elevminskning på kortare sikt, innebär både utmaningar och möjligheter.

Gymnasieskolans viktigaste uppdrag är att öka genomströmningen, det vill säga andel elever som tar sin examen på tre respektive fyra år. Örebro kommun har i dagsläget en högre genomströmning, både på tre respektive fyra år, i jämförelse med riket totalt. Nämnden ser framförallt två faktorer som kommer att påverka detta arbete under de kommande åren. Antalet elever från grundskolan som saknar behörighet till studier på ett nationellt gymnasieprogram ökar. Det innebär ett ökat antal elever på gymnasiets introduktionsprogram och därmed en längre genomströmningstakt. Det är också så att meritvärdet för eleverna från grundskolan sjunker vilket till största sannolikhet innebär mer extra anpassningar och särskilt stöd för att eleverna ska lyckas nå målen för sin gymnasieutbildning.

2.3 Förväntad utveckling

En grundläggande utmaning är att gymnasienämndens verksamheter inte har en ekonomi i balans. Vid nationella jämförelser av gymnasieverksamhetens kostnader, vilket baseras på räkenskapssammandraget, är den sammantagna kostnaden för gymnasiet lägre än om resurser fördelades utifrån snittkostnader i riket. Åtgärder har vidtagits för att minska kostnaderna både i år och tidigare år, men nämnden har inte lyckats minska kostnaderna i den utsträckning som skulle behövas för att eliminera den negativa budgetavvikelsen. Genomlysning har gjorts av övriga kostnader med slutsats om att det inte finns möjlighet till reduceringar där som får effekt i den storleksordning som krävs. En utmaning kopplad till detta är att det ofta saknas positiva incitament för rationalisering. Att minska på kostymen avseende lokaler eller att stänga små kostnadskrävande program leder i nuläget inte till att resurserna för detta i tillräcklig omfattning kan användas till annat inom verksamhetsområdet, till exempel tas lokalkostnaderna på programnivå och det finns inget direkt samband som gör att resultatet av lokaleffektivisering gynnar driftnivån. De besparingar som kommunen gör på busskort för gymnasieelever påverkar inte direkt gymnasienämndens ekonomi därför att kostnaderna budgeteras på programnivå.

En annan av gymnasienämndens utmaningar består i övrigt bland annat av att löpande anpassa utbildningsorganisationen utefter elevförändringar för att så många elever som möjligt ska få sitt förstahandsval och arbetsmarknadens behov av kompetens samtidigt ska tillgodoses. Som exempel kan nämnas att prognoser över framtida behov lyfter yrken inom bygg och anläggning, elteknik, VVS, fordon och transport, restaurang och livsmedel samt inom vård och omsorg. Inom några av de utbildningsvägar som leder till de efterfrågade yrken som nämns ovan finns idag en viss kapacitet att ta emot fler elever. Förutom utmaningen i att anpassa utbildningsorganisationen finns också en utmaning i att anpassa lokalutnyttjandet. En viss överkapacitet finns i kommunens gymnasieskolor, utmaningen blir att hitta funktionella sätt att nyttja denna kapacitet samt att hitta resurseffektiva alternativ för möjlig expansion vid behov.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden som finns inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	<ul style="list-style-type: none"> • Goda resultat utifrån eleverna socioekonomiska förutsättningar • Elevernas upplevda nöjdhet rörande delaktighet och inflytande har ökat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stärka det främjande och förebyggande arbetet • Förbättra uppföljnings- och analysarbete kopplat till de kompensatoriska åtgärderna för att försäkra sig om att åtgärderna leder till faktiska förbättringar av elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen.
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad andel avgångselever med en examen • Andel elever som känner sig trygga i skolan ligger på fortsatt höga nivåer • Andel elever som känner sig trygga i på sitt program har ökat. • Gymnasiet hanterade omställningen till distansstudier på ett bra sätt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stor variation av andel avgångselever med examen mellan skolenheter • Låg andel avgångselever elever med examen på några program. • Stor variation mellan pojkar och flickors resultat på några program • Utveckla analysen av studie- och trygghetsresultat för att finna relevanta förklaringar och belägg till skillnader i resultat mellan olika skolor samt mellan flickor och pojkar.
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	<ul style="list-style-type: none"> • Oron för skolarbetet har minskat över tid. • Andel elever som anser att man får bra stöd från elevhälsan har ökat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Psykiska ohälsan framför allt i form av stress över skolarbetet en utmaning på vissa program och påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen.

Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet		
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald		
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<ul style="list-style-type: none">• Prognostiserad budgetavvikelse är lägre än föregående prognos samt bokslut 2019.	<ul style="list-style-type: none">• Fortsatt arbete mot en ekonomi i balans

4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål.

Gymnasienämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att verksamhetsuppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i verksamhetsuppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

Nämndernas uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillitsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling
- en kort lista av de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målområdet.
- prognos för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat verksamhetsuppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 1

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tar varje år fram Öppna jämförelser som visar hur kommunerna presterar i förhållande till ett antal nyckeltal. För att göra rättvisa jämförelser mellan kommuner som har olika förutsättningar tar SKR hänsyn till bland annat föräldrarnas utbildningsnivå, föräldrarnas inkomst, kön, andelen nyinvandrade elever och behov av ekonomiskt bistånd. Rapporten visar av att Örebro kommuns gymnasieskolor lyckas bra med sitt kompensatoriska uppdrag och jämfört med liknande kommuner har Örebro kommuns gymnasieskolor högst resultat både när det gäller andel elever med examen inom 3 respektive 4 år. Resultatet är också en ökning från föregående läsår. Andel elever med examen inom 4 år, avvikelse från modellberäknat värde är en indikator som ger nämnden en generell bild av hur väl skolorna lyckas med eleverna utifrån deras socioekonomiska förutsättningar. Indikatoren ger ett resultat på aggregerad nivå och det går inte att bryta ner resultatet på skol- eller programnivå för att identifiera enskilda enheter. En sannolik bidragande orsak till resultatet är introduktionsprogrammets goda resultat för andel elever med examen på 4 år. Resultatet bekräftar att skolorna lyckas väl och arbetat systematiskt och uthålligt med de faktorer som enligt vetenskap och beprövad erfarenhet har störst effekt på elevernas måluppfyllelse, trygghet och studiero och undervisningens kvalitet.

För att lyckas ännu bättre med det kompensatoriska uppdraget behöver nämnden arbeta mer med tidiga och samordnade insatser för eleverna. Stärka det främjande och förebyggande arbetet och fortsätta arbetet för att fördjupa analysarbete kopplat till de kompensatoriska åtgärderna och se över hur resurser ännu bättre kan fördelas till skolorna efter elevernas olika förutsättningar och behov, för att säkerställa en likvärdig utbildning och det kompensatoriska uppdraget. Nämnden behöver också bli bättre på att följa upp om åtgärderna leder till faktiska förbättringar av elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen.

Delaktighet i skolan är centralt för alla elevers lärande och utveckling. Nämnden har under året tillsammans med skolorna arbetat och avsatt resurser för att stärka elevernas delaktighet och inflytande. Elevernas upplevda nöjdhet över hur de kan påverka undervisningen och skolans verksamhet har under läsåret ökat. Genom elevinflytande lär sig eleverna på ett konkret sätt hur demokratiskt beslutsfattande fungerar. Elevinflytande stärker även relationen mellan skolans personal och elever, och leder till en större acceptans för de beslut som fattas. Nämnden har på vissa program infört kursutvärderingar för att stärka elevernas rätt att ge uttryck för sin upplevelse av undervisningen. Varje skola har forum för samråd. Ett forum där elever, lärare, rektorer och nämnd för dialog om frågor som rör utbildningen. Nämndens samtliga skolor har också en elevkår. Elevkåren och forum för samråd stärker elevdemokratien och ger skolan och nämndens elevernas perspektiv på frågor som påverkar deras utbildning.

Elevers studie- och yrkesval har stor betydelse för hur livet kommer att utvecklas. Studie- och yrkesvägledning är en rättighet för eleven och skolan har ett viktigt och omfattande uppdrag att stödja eleverna i att göra väl underbyggda val. För att öka elevernas möjligheter att påverka sin framtid har nämnden arbetat för att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. En plan för studie- och yrkesvägledning på huvudmannanivå har antagits. Planen innehåller en redogörelse för hur elevernas behov av studie- och yrkesvägledning ska tillgodoses och hur arbetet med studie- och yrkesvägledningen ska samordnas. Syftet är att studie- och yrkesvägledningen blir likvärdig och av hög kvalitet. Eleverna upplevda nöjdheten av studievägledningen är på aggregerad nivå oförändrad från föregående år. Noterbart är att eleverna på introduktionsprogrammen är mest nöjda med studie-

vägledningen. En möjlig förklaring till det är att det är de programmen som har högst personella resurser utifrån deras mer ingående behov av studie- och yrkesvägledning. För att öka likvärdigheten och kvaliteten och elevernas nöjdhet med studie- och yrkesvägledningen behöver utvecklingsarbetet fortsätta. Huvudmannaplanen behöver nu implementeras och samordningsgruppen för studie- och yrkesvägledare behöver fortsätta sitt arbete för att uppnå ökad likvärdighet och ökad kvalitet inom området.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Goda resultat utifrån eleverna socioekonomiska förutsättningar • Elevernas upplevda nöjdhet av delaktighet och inflytande har ökat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stärka det främjande och förebyggande arbetet • Förbättra uppföljnings- och analysarbete kopplat till de kompensatoriska åtgärderna för att försäkra sig om att åtgärderna leder till faktiska förbättringar av elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 1	Utfall 2018	Utfall 2019	Prognos 2020	Målvärde 2020
Andel elever med examen inom 4 år, avvikelse från modellberäknat värde*	5,9	4,5	7,7	Öka
Andel elever som anser att de kan påverka undervisningen (planering, genomförande, uppföljning)	69	67	68	Öka
Andel elever som är nöjda med hur de kan påverka skolans verksamhet (via olika forum som t.ex. klassråd och programråd)	66	67	69	Öka
Andel gymnasieskolor som har en elevkår	100	100	100	Behålla
Andel elever som anser att skolans studievägledning fungerar bra	69	68	68	Öka
Kommentarer till indikatorernas prognos				
* Indikatorn <i>andel elever med examen inom 4 år, avvikelse från modellberäknat värde</i> baseras på elevernas resultat för läsåret 2019/2020 och publiceras under april månad. Resultatet för indikatorn har inte påverkats av vårens distansundervisning.				

4.1.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet utifrån skolans kompensatoriska uppdrag. Det innebär att gymnasiet ska kompensera elevers olika förutsättningar så att alla elever oavsett social bakgrund får samma möjligheter de behöver för att nå så långt som möjligt. Alla gymnasieskolor har elevhälsoteam som arbetar hälsofrämjande, förebyggande och kompensatoriskt. Undervisning sker utifrån elevernas individuella förutsättningar och målsättningen är att alla elever ska nå så långt som möjligt utifrån individens förutsättningar.

Nämndens åtaganden:

- Nämnden har under året stärkt arbetet med tidiga och samordnade insatser för eleverna. Tidiga och samordnade insatser handlar om att eleverna ska få stöd i ett tidigt skede av en ogynnsam utveckling. För det krävs en förbättrad samverkan mellan elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Exempelvis har gymnasiet, det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) som ligger inom Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområde och socialtjänsten samverkat kring elever som ska återgå till gymnasiestudier efter varit placerade.
- Nämnden har tillsammans med grundskolan sett över brister i överlämnandet och arbetat för att öka förutsättningarna för mottagande verksamhet att få relevant information för att möta eleven utifrån behov och förutsättningar.
- Nämnden har stärkt samverkan med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Detta har gjorts genom att bland annat arbetat fram nya rutiner för elever som i förtid avslutar sina gymnasiestudier eller avslutar sina gymnasiestudier utan att få en gymnasieexamen.
- Nämnden har påbörjat ett arbete för att förbättra uppföljnings- och analysarbete kopplat till de kompensatoriska åtgärderna för att försäkra sig om att åtgärderna leder till faktiska förbättringar av elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att gymnasieskolan förmedlar och förankrar respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Målet med skolans demokrati- och värdegrundsarbete är att främja demokratin och motverka odemokratiska uttryck. Var och en som verkar inom gymnasiet ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är värden som utbildningen gestaltar och förmedlar.

Nämndens åtagande:

- Nämnden har tillsammans med skolorna arbetat för att stärka elevernas delaktighet och inflytande. Delaktighet i skolan är centralt för alla elevers lärande och utveckling. För att eleverna ska få inflytande över undervisningen ska eleverna vara delaktiga i undervisningens alla delar, det vill säga i planering, genomförande och utvärdering. Genom elevinflytande lär sig eleverna på ett konkret sätt hur demokratiskt beslutsfattande fungerar. Elevinflytande stärker även relationen mellan skolans personal och elever, och leder till en större acceptans för de beslut som fattas.
- Nämnden har säkerställt att alla elever på gymnasiet får möjligheten att svara på elevenkäten. Det ökar elevernas delaktighet och inflytande, och ger rektorer och nämnd större möjligheter att mäta hur den upplevda nöjdheten hos alla elever är. Det ger också ökad möjlighet för rektorer och nämnd att besluta om relevanta utvecklingsområden.

- Nämnden har på vissa program infört kursutvärderingar för att stärka elevernas rätt att ge uttryck för sin upplevelse av undervisningen.
- För att öka elevernas möjligheter att påverka sin framtid har nämnden arbetat för att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. En plan för studie- och yrkesvägledning på huvudmannanivå har tagits fram. Planen innehåller en redogörelse för hur elevernas behov av studie- och yrkesvägledning ska tillgodoses och hur arbetet med studie- och yrkesvägledningen ska samordnas. Planen är framåtsyftande och vara ett stöd för huvudmannens uppföljning av studie- och yrkesvägledning på samtliga gymnasieprogram.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att de utbildningar som erbjuds och antalet platser på dessa ska, så långt det är möjligt, anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål och samtidigt möta arbetsgivarnas kompetensbehov. Nämnden avser att skapa ekonomiskt hållbara, attraktiva och heterogena skolor, heterogena till exempel avseende kön, socioekonomisk bakgrund och yrkes- respektive högskoleförberedande program, där fler elever får plats.

Under året 2020 har ett flertal aktiviteter genomförts för att anpassa utbudet av gymnasieutbildning till elevernas önskemål och arbetsmarknadens behov. Införande av årshjul för strategisk planering som utgår från Gymnasieantagningens arbete med antagningsprocessen samt Gymnasienämndens fastställda sammanträden. Resultatet är att eventuella förändringar i utbildningsutbudet som kräver nämndbeslut hinns med före sommaren och kan kommuniceras och marknadsföras när rekryteringsprocessen drar igång i samband med Gymnasiemässan i oktober. En översyn av programmen Hotell och turism samt Restaurang och livsmedel har genomförts. Översynen gjordes i nära samarbete med näringslivet och resulterade i ett antal förslag till utveckling som både nämnden och skolorna ska arbeta vidare med. Nämnden har tillsammans med näringslivskontoret inlett ett arbete för att fördjupa samverkan med näringslivet i utformning av gymnasiets utbildningar. Syftet är att stärka programmets hållbarhet, attraktivitet och anpassa dem efter branschens efterfrågan. Tidigare upparbetade branschkontakter har också förstärkts, men tyvärr gjorde läget med coronaviruset under våren att vissa aktiviteter fick skjutas på framtiden.

Under året har också nämnden gjort en översyn av Naturbruksprogrammet som resulterat i ett nytt upplägg där lantbruksinriktningen kommer att genomföras i samarbete med befintliga gårdar. Gymnasiet kommer som en följd av detta att kunna lämna en del kostsamma lokaler vid Kvinnerstaområdet, men huvudsyftet är att modernisera utbildningen och öka dess attraktivitet. Även här har goda branschsamarbeten förstärkts och nya inletts. En översyn av programmen Bygg och anläggning samt Fordon och transport har också initierats, men ej genomförts. Orsaken till detta är framför allt läget med coronaviruset, men även viss personalomsättning har bidragit.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kultur- och fritidslivet ska vara tillgängligt för alla

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att vara andra nämnder och föreningar behjälpliga för att sprida information om kultur- och fritidslivet till eleverna på gymnasiet och samverka med föreningslivet för att fler elever ska nå målen med sin gymnasieutbildning.

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 2

Örebro kommuns gymnasieskolor har hanterat omställningen till distansstudier bra och andel avgångselever med examen är bättre än föregående år. Andel avgångselever med examen på samtliga nationella program har ökat från 92 till 93 procent. För de högskoleförberedande programmen har andelen elever med gymnasieexamen ökat från 94 till 95 procent. Andel avgångselever med examen på yrkesprogrammen har minskat något från 90 till 89 procent och det har varit yrkesprogrammen som haft störst utmaningar i att genomföra undervisning på distans. Elevernas studieresultat och arbetsmiljö har regelbundet följts upp under tiden med distansstudier. Rektorer via lärarna, mentorerna och elevhälsan har jobbat metodiskt och effektivt med varje elev.

Vi kan dock se en stor variation mellan olika skolenheter resultat. På ett antal program får 100 procent av avgångseleverna en gymnasieexamen medan några program visar en negativ avvikelse från genomsnittet. Gemensamt för de skolenheter som får höga resultat är att elevernas upplevda nöjdhet av trygghet, studiero och undervisningens genomförande är hög. På de programmen finns heller inga större skillnader mellan flickor och pojkars resultat.

För de program som har lägst andel elever med examen är orsakerna till den lägre måluppfyllelsen svåra att identifiera. Det finns en tendens till att eleverna på de programmen upplever en lägre grad av nöjdhet av undervisningens genomförande och att de i låg utsträckning anser sig stimuleras till utveckling och lärande. På vissa program är också den upplevda tryggheten och studieron lägre än genomsnittet. På de program som har lägst måluppfyllelse finns också en betydande skillnad mellan pojkar och flickors resultat. Det är också de programmen som har störst andel elever som formellt tillhör ett introduktionsprogram men läser gymnasiegemensamma ämnen samt yrkesämnen integrerat med det nationella programmet. Utmaningarna här blir att samtidigt som eleven ska läsa upp sina ämnen från grundskolan ska eleven också klara av utbildningen på ett nationellt program. Det ställer höga krav både på elev och lärare. Samtidigt vet vi av tidigare forskning att elevens vidaregång från ett introduktionsprogram till ett nationellt program gynnas av att eleven får möjligheten att läsa gymnasiekurser integrerat med nationella program. Därför bör nämnden fortsätta sträva efter att erbjuda integrerad undervisning på de nationella programmen för de elever på introduktionsprogrammen som har förutsättningar för det. Det är komplicerat att dra några specifika slutsatser till varför måluppfyllelsen är lägre på vissa program. För fördjupat analysarbete och finna relevanta förklaringar och belägg för varför vissa program har en lägre måluppfyllelse behöver nämnden ta hänsyn till enheternas egna analysers och bedömningar av vad som behöver utvecklas. Denna analys tillkommer vid årsbokslut.

Elevernas trygghet och studiero har mycket stor betydelse för hur eleverna kommer att lyckas nå målen för utbildningen. Skolorna arbetar systematiskt och uthålligt för att öka trygghet och studiero genom strukturerad och varierad undervisning, tillitsfulla relationer mellan lärare och elever samt ett aktivt värdegrundsarbete. Undervisningens innehåll och lärares ledarskap har stor betydelse, men även processer som exempelvis berör elevers inflytande har arbetats med. Nämnden har också implementerat en handlingsplan mot droger och arbetat med trygghetsskapande åtgärder. Andel elever som känner sig trygga i skolan ligger på fortsatt höga nivåer och är oförändrad från tidigare år. På aggregerad nivå kan vi inte urskilja några skillnader mellan pojkar och flickor. Vi ser samtidigt en positiv utveckling om hur eleverna upplever tryggheten på sitt program. 92 procent av eleverna känner sig trygga på sitt program. För 2019 var andelen 90 procent. En möjlig

förklaring till det är att man på enskilda program lyckats med åtgärder för att öka trygghet, men att det inte ger effekt för hur trygg man känner sig på skolan som helhet. Glädjande att notera är att andel elever som anser det är studiero på lektionerna har ökat från 69 till 73 procent. På aggregerad nivå kan vi dock se en skillnad när det gäller pojkar och flickor. En större andel pojkar än flickor anser att det är studiero på lektionerna.

Även när det gäller elevernas upplevda trygghet kan vi se en stor variation mellan olika skolenheter. Resultatet varierar mellan 97 till 78 procent. En generell bild är att de högskoleförberedande programmen har högst andel elever som känner sig trygga följt av yrkesprogrammen. På introduktionsprogrammet är den upplevda tryggheten lägst. För att stärka tryggheten på introduktionsprogrammet har nämnden initierat ett långsiktigt utvecklingsarbete i form av ett utvecklingsprogram för att förebygga kränkningar och våld. Skillnaden i resultat mellan pojkar och flickor blir också större ju lägre den upplevda tryggheten är på programmen. Noterbart är att vi i år kan se en tendens till att på vissa högskoleförberedande program är den upplevda tryggheten lägre bland pojkar än flickor. Tidigare resultat har visat att det oftast är flickor som upplever sig mer otrygga än pojkar. Det är komplicerat att dra några specifika slutsatser till varför den upplevda tryggheten är lägre på vissa program och varierar mellan pojkar och flickor. För fördjupat analysarbetet till att finna relevanta förklaringar och belägg för varför vissa program har en lägre upplevd trygghet behöver nämnden ta hänsyn till enheternas egna analyser och bedömningar av vad som behöver utvecklas. Denna analys tillkommer vid årsbokslut.

Omställning till distansstudier

I mars 2020 bestämdes att landets gymnasieskolor skulle övergå till distansundervisning för att begränsa smittspridningen av det nya coronaviruset. Att under en lång period bedriva undervisning på distans är något som nämnden aldrig ställts inför tidigare. Det är därför av vikt att redogöra för hur det arbetet fungerat, vilka lärdomar som kan dras av distansundervisningen och om måluppfyllelsen påverkats av distansundervisningen under våren. Utvärderingen gäller nationella program och introduktionsprogram. Gymnasiesärskolan berördes inte av distansstudier.

I dagsläget kan vi inte se att måluppfyllelsen när det gäller andel elever med en gymnasieexamen påverkats nämnvärt av övergången till distansstudier. Det vi kan konstatera är att det har varit yrkesprogrammen som haft störst utmaningar i att genomföra undervisning på distans. Nämndens regelbundna uppföljningar med skolenheterna under våren har visat sig att måluppfyllelsen för elever i åk 3 skulle varit den samma även med ordinarie undervisning. En möjlig förklaring till det kan vara att när övergången till distansstudier skedde hade eleverna i årskurs tre redan klarat av eller påbörjat många av de moment som skulle göras. Däremot vet vi i dagsläget inte vilka konsekvenser övergången till distansstudier fått för elever i årskurs ett och två. Prioriteringen under perioden med distansstudier har varit årskurs tre. Samtidigt som årskurs tre varit prioriterade har nämnden betonat vikten med att inte skapa en undervisningsskuld för elever i årskurs ett och två. En viktig del i det fortsatta arbetet för nämnden och skolorna kommer vara att följa upp de betyg som sattes vårterminen 2020. Elever som inte fått godkänt betyg behöver eventuellt erbjudas att gå om den kurs där eleven fått F alternativt göra en provning i kursen.

Den största utmaningen under en lång period av distansundervisning har varit att stötta de elever som har svårt att hitta egna strukturer för studierna och som har svårt att hänga med. Sociala relationer är svårare att etablera och upprätthålla när undervisningen sker på distans än i det fysiska klassrummet. Det finns även ett fåtal elever som av olika skäl har svårt att ta sig till och vistas i skolan klarar sig bättre när de får studera på distans. Detta är någonting vi kan dra lärdom av till framtiden. Våra egna utvärderingar tillsammans med rektorer och elever samt Skolinspektionens uppföljningar av distansundervisning på

flera av nämndens skolenheter visar på ett antal framgångsfaktorer i omställningen.

En viktig del i att övergången till distansstudier fungerade väl är att ordinarie schema följdes från dag ett. Det gav eleverna och lärarna en ram och struktur att följa. Elevernas APL (arbetsplatsförlagt lärande) fortsatte som planerat i den mån arbetsgivarna tillät det. Att eleverna tilläts genomföra praktiska moment på skolan som inte var möjliga att genomföra på distans ökade möjligheterna för eleverna att hinna med alla moment i kurserna. Skolornas personal var på plats och fick goda möjligheter att tillsammans följa upp elevernas frånvaro och studieresultat och föra diskussioner om betygsättning och bedömning. Att nämnden hade veckovisa avstämningar med rektorerna har också i efterhand visat sig vara en framgångsfaktor som stärkte organiseringen och kommunikationen.

Skolornas egna utvärderingar visar att eleverna upplevde att omställningen till distansstudier fungerat bra. Det finns dock situationer och delar av undervisningen som blir annorlunda jämfört med ordinarie undervisning och som innebär nya utmaningar. Vissa elever upplevde att det var svårare att få kontakt med och få hjälp av sin lärare när de studerar på distans än i det fysiska klassrummet. Detta kan göra att de fastnar, får svårare att fokusera och får lägre motivation. De uppfattar dock sina lärare som närvarande, stöttande och uppmuntrande, men inte i lika hög utsträckning när de studerar på distans som i den vanliga skolsituationen. I början av övergången blev skrivuppgifter vanligare vilket kan göra det svårare för elever som anser sig kunna presterar bättre muntligt. Många elever upplevde att de samarbetar mindre med sina klasskompisar på distans än i den vanliga skolan och flera upplever sig vara mer ensamma när de studerar på distans än när de är i skolan som vanligt. En del elever saknade den struktur och rutin som de upplever att vanliga skoldagar erbjuder. Det innebär också att det var svårt att skilja mellan skolarbete och fritid. Eleverna tyckte att det var skönt att slippa långa resor och tidiga morgnar och flera elever önskar också att de i framtiden kunde ha en kombination av traditionell undervisning i skolan och distansundervisning.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Ökad andel avgångselever med en examen • Andel elever som känner sig trygga i skolan ligger på fortsatt höga nivåer • Andel elever som känner sig trygga i på sitt program har ökat. • Gymnasiet hanterade omställningen till distansstudier på ett bra sätt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stor variation av andel avgångselever med examen • Låg andel avgångselever elever med examen på några program. • Stor variation mellan pojkar och flickors resultat på några program • Utveckla analysen av studie- och trygghetsresultat för att finna relevanta förklaringar och belägg till skillnader i resultat mellan olika skolor samt mellan flickor och pojkar.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 2	Utfall 2018	Utfall 2019	Prognos 2020	Målvärde 2020
Andel elever med examen, alla nationella program	94	92	93	Öka
Andel elever med examen, yrkesprogram	92	90	89	Öka

Andel elever med examen, högskoleförberedande program	95	94	95	Öka
Andel elever med examen inom 3 år, yrkesprogram	79	75	*	Öka
Andel elever med examen inom 3 år, högskoleförberedande program	85	83	*	Öka
Andel elever med examen inom 4 år, yrkesprogram	77	82	*	Öka
Andel elever med examen inom 4 år, högskoleförberedande program	87	91	*	Öka
Andel elever med examen inom 4 år, introduktionsprogram	24	26	*	Behålla
Andel elever som känner sig trygga i skolan	92	90	90	Öka
Kommentarer till indikatorernas prognos				

* Resultatet publiceras normalt av Skolverket i december. Som en konsekvens av att Statistikmyndigheten SCB beslutat om en reviderad sekretesspolicy som innebär att uppgifter om fristående skolor omfattas av sekretess kommer Skolverket från den 1 september 2020 enbart publicera statistik på riksnivå. För att skolverket även i fortsättningen ska kunna publicera statistik på huvudmanna- och skolnivå krävs ändringar i vissa författningar.

4.2.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar barn och elever till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att förmedla kunskaper och skapa förutsättningar för att eleverna på gymnasiet ska tillägna sig och utveckla kunskaper. Utbildningen på gymnasiet ska främja elevernas utveckling till ansvarskännande människor, som aktivt deltar i och utvecklar yrkes- och samhällslivet. Den ska bidra till elevernas allsidiga utveckling och främja en livslång lust att lära. Alla elever ska nå målen med sin gymnasieutbildning och varje elev ska få stimulans att växa med uppgifterna och möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Även elever som lätt når det kunskapskrav som minst ska uppnås ska få ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Grunden för allt förbättringsarbete i skolan är ett brett värdegrundsarbete, systematiskt kvalitetsarbete, kollegialt lärande samt vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det är samma arbete som främjar trygghet och en tillitsfull skolmiljö som främjar elevernas kunskapsutveckling.

Nämndens åtaganden:

- För att stärka nämndens arbete med att följa upp och utvärdera undervisningens kvalitet och genomförande har kursutvärderingar införts på vissa program. Förutom att stärka undervisningens kvalitet har syftet med kursutvärderingarna varit bland annat att stärka eleverna rätt att ge uttryck för sin upplevelse av undervisningen och skapa fler underlag för att ge läraren återkoppling på sin undervisning och underlätta för varje lärare att själv utveckla sin undervisning. I framtiden kommer kursutvärderingar användas som ett verktyg för rektor och nämnd att använda vid uppföljning av undervisningens genomförande om vissa skolenheter påvisar avvikelser beträffande måluppfyllelsen.
- Nämnden har tillsammans med skolorna under läsåret arbetat systematiskt och uthålligt för att öka tryggheten och studiero genom strukturerad och varierad

undervisning, tillitsfulla relationer mellan lärare och elever samt ett aktivt värdegrundsarbete. Tillsammans med kommunens säkerhetsavdelning har nämnden genomfört flertalet främjande och förebyggande insatser för att öka elevernas trygghet och studiero. Framförallt inom skolområdet men också på platser i anslutning till skolorna. Nämnden har också initierat trygghetsskapande åtgärderna på de program där den upplevda tryggheten är lägst.

- För att öka andelen elever som får en gymnasieexamen inom 4 år har nämnden arbetat för att fler elever som inte är behöriga till ett nationellt program får plats på det introduktionsprogram de önskar. Syftet har varit att öka måluppfyllelsen genom att systematiskt utreda elevunderlaget och erbjuda platser på introduktionsprogram utifrån elevernas faktiska behörighet och intresse.
- Rektors betydelse för en skapa en framgångsrik skola är mycket stor. Höga förväntningar på elevernas resultat, tydliga regler och att rektorn är delaktig i dialog med lärarna om undervisningen är viktiga aspekter för ett framgångsrikt pedagogiskt ledarskap som i sin tur genererar en framgångsrik skola. Alla rektorer på gymnasiet har deltagit i Örebro kommuns IFOUS-program ”Leda för skolutveckling”. Målet är att rektorerna fördjupar och utvecklar ny kunskap och handlingsberedskap i att leda och organisera ett långsiktigt och hållbart förändringsarbete. Nämnden har också under året uppmuntrat och möjliggjort för kollegialt lärande mellan rektorer och deras enheter.
- Under året har nämnden utvecklat arbetet inom ramen för gymnasiet förstelärarnätverk med syftet att på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt nyttja den kompetens som finns hos gymnasiet förstelärare till en högre måluppfyllelse inom hela gymnasiet. Det arbetet är nu avslutat. Som en fortsättning på arbetet med att utveckla försteläraryupdraget och organisationen har en översyn tillsammans med grundskolan inletts.
- För att stärka nämndens och rektorernas möjligheter att göra välgrundade analyser och i god tid kunna besluta om insatser som behövs för att alla elever ska nå målen har nämnden arbetat för att säkerställa att nämnd och rektorer får relevanta nyckeltal snabbare och mer lättillgängligt än tidigare. I dagsläget saknas ett systemstöd för systematisk kunskapsuppföljning. Syftet med ett systemstöd för kunskapsuppföljning är att få möjlighet att genomföra systematiska och proaktiva uppföljningar av elevernas kunskapsresultat och därmed öka möjligheterna att i god tid kunna göra de insatser som behövs för att alla elever ska nå målen. Arbetet med att ta fram ett systemstöd för systematisk kunskapsuppföljning har pågått under året tillsammans med grundskolenämnd och programnämnd barn och utbildning. En förstudie har genomfört och målsättningen är att systemstödet ska implementeras under läsåret.
- Elever med hög frånvaro ett stort problem som kan leda till avhopp och att elever inte fullföljer sin gymnasieutbildning. Bristande motivation och hög frånvaro är också de vanligaste orsakerna till att eleverna inte fick godkända betyg i en eller flera kurser. Under året har nämnden genomfört en kartläggning av de elever som har frånvaro på mer än 20 procent. De största orsakerna till att eleverna inte var i skolan var på grund av psykisk ohälsa, prov och inlämningar som de inte klarade av att genomföra, ointresse för skolarbetet eller att undervisningen inte var tillräckligt motiverande. Resultatet bekräftar nämnden tidigare analyser och beslut om prioriterade områden och att det även i fortsättningen kommer vara viktigt i det frånvarouppföljande, förebyggande och det närvarofrämjande arbetet att arbeta för ökad psykisk hälsa, undervisningens kvalitet och elevernas trygghet och studiero.

Utöver ovanstående åtaganden som beslutades om i verksamhetsplan med budget för 2020 här nämnden även beslutat om att införa resultatdialoger. Regelbunden dialog i ömsesidiga samtal om skolornas resultat och utvecklingsbehov, i syfte att bidra till bättre beslut om prioriteringar och utvecklingsinsatser är en central del i huvudmannens kvalitetsarbete. Resultatdialogen har som syfte att uppmärksamma styrkor och utmaningar på skolenheterna och i första hand fokusera på det som har betydelse för elevernas utveckling och lärande. I dialogen ska uppmärksammas läget beträffande väsentliga målområden, vilka utvecklingsinsatser som behövs, vilka goda exempel som finns, vilka skolenheter med större utmaningar som identifierats, samt vilka åtgärder som kommer att vidtas inom området på lång och kort sikt. Dialogen ska även inrymma en diskussion kring skolenheternas förutsättningar.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

Se hur nämndens bidragit till utveckling inom målet under *Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer*. Utöver vad som nämnts i målet *Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer* har nämnden bidragit till utveckling inom målet genom att alla elever utvecklar kunskaper och förhållningssätt som främjar entreprenörskap, företagande och innovationstänkande vilka ökar elevernas möjligheter till framtida sysselsättning, genom företagande eller anställning. Till exempel inom ramen för ung företagsamhet, UF.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utan för arbetsmarknaden

Nämnden bedömer att målet inte är relevant utifrån grunduppdraget. Nämnden kan dock vara andra nämnder behjälpliga förutsatt att det kan leda till att fler elever lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning.

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 3

Den samlade elevhälsan har haft ett viktigt uppdrag när skolan gick över till fjärr- eller distansundervisning. Omställningen har också inneburit stora utmaningar för elevhälsoarbetet. Personalen har behövt förändra sitt arbetssätt, rutiner och strukturer. Det kompensatoriska uppdraget, att alla elever ska ges möjlighet att nå målen oavsett bakgrund eller förutsättningar har varit extra viktigt att fokusera på för elevhälsoeteam. Den största utmaningen under en lång period av distansundervisning har varit att stötta de elever som har svårt att hitta egna strukturer för studierna och som har svårt att hänga med. Den specialpedagogiska kompetensen har till exempel hjälp till att stötta undervisande lärare i att skapa tydliga instruktioner, något som blir väldigt viktigt vid distansundervisning. De elever som har haft extra anpassningar och särskilt stöd blir extra sårbara när saker inte är som vanligt. För de elever som har särskilda stödbehov har enstaka träffar mellan elev och personal ur elevhälsan varit tillåtet under perioden av distansstudier.

Elevernas upplevda oro för skolarbetet har minskat över tid och är oförändrad från föregående år. På aggregerad nivå kan vi se att det flickor som känner sig mer oroliga över skolarbetet än pojkar. Elever på högskoleförberedande program känner också en större oro än elever på yrkesprogram. Glädjande är att andel elever som anser att man får bra stöd från elevhälsan har ökat från 66 till 74 procent. Sannolikt har de satsningar och nya arbetsformer skolorna infört för att förhindra ohälsa och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål har gett effekt. För att stärka det främjande och förebyggande arbetet har nämnden under året utökat antalet skolpsykologer och arrangerat utbildningsinsatser för elevhälsans personal.

Trots att vi kan se en positiv utveckling över tid är den psykiska ohälsan framför allt i form av stress över skolarbetet en utmaning på vissa program och påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen. Forskning visar på att den oro och ohälsa som relateras till skolarbete huvudsakligen rör det självständiga arbete som sker utanför ordinarie skoltid. Det är det arbete eleverna själva har ansvar för snarare än klassrumsmiljön som ger upphov till ohälsa. Men ohälsa kopplad till skolprestationer är ändå hanterbar eftersom den ofta är situationsbunden. Den ohälsa som rör det sociala spelet är däremot svårare att hantera och undvika. Därför är det viktigt att nämnden och skolorna fortsätter att arbeta med de sociala relationerna i skolan. Då sociala relationer är svårare att etablera och upprätthålla när undervisningen sker på distans än i det fysiska klassrummet blir det viktigt att vara extra uppmärksam på tendenser till ökad oro och ohälsa bland eleverna då de återkommer efter distansstudier.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Oron för skolarbetet har minskat över tid. • Andel elever som anser att man får bra stöd från elevhälsan har ökat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Psykiska ohälsan framför allt i form av stress över skolarbetet en utmaning på vissa program och påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 3	Utfall 2018	Utfall 2019	Prognos 2020	Målvärde 2020
Andel elever som sällan känner sig oroliga inför skolarbetet	52	55	55	Öka

Andel elever som anser att de får bra stöd av elevhälsan (som t.ex. skolsköterska, kurator, specialpedagog, psykolog)	75	66	74	Öka
Kommentarer till indikatorernas prognos				

4.3.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår från individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

Nämnden bedömer att målet inte är relevant utifrån grunduppdraget. Nämnden kan dock vara andra nämnder behjälpliga förutsatt att det kan leda till att fler elever lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande insatser och förebyggande arbete

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att alla som arbetar inom gymnasieskolan ska ha ett främjande och förebyggande förhållningsätt för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Ett särskilt ansvar för detta har skolornas elevhälsa. Elevhälsans uppdrag är i huvudsak att vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsans arbete ska bidra till en hälsofrämjande skolutveckling och undanröja hinder för enskilda elevers lärande. Genom att komma in tidigt i processen kan elevhälsan stödja lärare och övrig skolpersonal i arbetet att anpassa och utveckla tillgängliga lärmiljöer.

Nämndens åtagande:

- Nämnden har arbetat för att säkerställa att elevhälsan har förutsättningar för och arbetar främst med att förebygga ohälsa och hinder i lärandet och att stärka eller bibehålla elevernas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande genom att skapa lärmiljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Detta arbete har koordinerats i samordnings- och utvecklingsgrupp för elevhälsan och studievägledningen i gymnasieskolan. Nämnden har också under året utökat antalet skolpsykologer för att stärka det främjande och förebyggande arbetet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att stärka det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Det är avgörande för elevernas mående och kunskapsresultat och skolan är en viktig skyddsfaktor för elevernas psykiska hälsa.

Nämndens åtagande:

- Inom elevhälsoarbetet har flera olika satsningar och nya arbetsformer införts för att möta det behov av att bibehålla och utveckla psykisk hälsa samt förhindra ohälsa. Under året har nämnden bland annat arrangerat en utbildningsinsats för elevhälsans personal med syfte att stärka det hälsofrämjande arbetet. Utvärderingen av utbildningen var väldigt positiv och målsättningen är att även alla lärare på gymnasiet ska få ta del av samma utbildning under 2020.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

Se hur nämnden bidragit till utveckling inom målet under *Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar barn och elever till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential.*

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom sträva för att alla elever ska lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning. Gymnasiet lägger en viktig grund för ungdomars etablering i arbete eller övergång till fortsatta studier. Att ha slutfört en gymnasial utbildning är ett kvitto på att man har utvecklat förmågor som är viktiga både i arbetslivet och för vidare studier. Att ge alla elever förutsättningar att nå examen är en högt prioriterad fråga vilken minskar risken för att eleverna i framtiden kommer leva i ekonomisk utsatthet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att ha nolltolerans mot alkohol och droger i skolan. Inom gymnasieskolan finns en tydlig handlingsplan för att motverka droger. I det förebyggande arbetet handlar det både om att ha en diskussion runt värderingar och åsikter om droger och att informera om konsekvenser av ett missbruk. Skolans personal agerar i de fall det finns misstankar om att en elev använder droger. Utbildningen på gymnasiet omfattar även droger och dopningspreparats negativa betydelse för hälsa och prestation.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun har en nollvision mot hemlöshet

Nämnden bedömer att målet inte är relevant utifrån grunduppdraget. Nämnden kan dock vara andra nämnder behjälpliga förutsatt att det kan leda till att fler elever lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 4

Nämnden har inga åtaganden avseende livsmiljöer för god livskvalitet. Nämnden har dock bidragit till utveckling inom målområdet genom att säkerställa en trygg och säker boende- och livsmiljö för eleverna på Riksgymnasiet och genom att eleverna haft tillgång till den hjälp i övrigt som föräns av deras funktionsnedsättning för förutsättningar att lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning. Nämnden har också strävat efter att erbjuda attraktiva och framgångsrika gymnasieskolor där alla elever når målen med sin gymnasieutbildning. Färdigheter i och kunskaper om rörelseaktiviteter och hur olika livsstilsfaktorer påverkar människors hälsa är grundläggande för att människor ska kunna ta ansvar för sin hälsa.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 4	Utfall 2018	Utfall 2019	Prognos 2020	Målvärde 2020
Kommentarer till indikatorernas prognos				

4.4.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommuns invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att säkerställa en trygg och säker boende- och livsmiljö för eleverna på Riksgymnasiet och att eleverna haft tillgång till den hjälp i övrigt som föräns av deras funktionsnedsättning för förutsättningar att lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

Nämnden bedömer att målet inte är relevant utifrån grunduppdraget. Nämnden kan dock vara andra nämnder behjälpliga förutsatt att det kan leda till att fler elever lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov

Nämnden bedömer att målet inte är relevant utifrån grunduppdraget. Nämnden kan dock vara andra nämnder behjälpliga förutsatt att det kan leda till att fler elever lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens

Nämndens har bidragit till utveckling inom målet genom att erbjuda attraktiva och framgångsrika gymnasieskolor där alla elever når målen med sin gymnasieutbildning.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Fortsätta utveckla och genomföra insatser för att underlätta för ett hållbart resande med klimatsmarta, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag

Nämnden bedömer att målet inte är relevant utifrån grunduppdraget.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att varje elev på gymnasiet fått kunskaper om förutsättningarna för en god hälsa. Eleverna har fått uppleva och förstå betydelsen av rörelseaktiviteter och deras samband med välbefinnande och hälsa. Färdigheter i och kunskaper om rörelseaktiviteter och hur olika livsstilsfaktorer påverkar människors hälsa är grundläggande för att människor ska kunna ta ansvar för sin hälsa.

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 5

Nämnden har inga åtaganden avseende ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald. Nämnden har dock bidragit till utveckling inom målområdet genom att miljöperspektivet i undervisningen gett eleverna insikter så att de kan dels själva medverka till att hindra skadlig miljöpåverkan. Undervisningen har också belyst hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 5	Utfall 2018	Utfall 2019	Prognos 2020	Målvärde 2020
Kommentarer till indikatorernas prognos				

4.5.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att miljöperspektivet i undervisningen gett eleverna insikter så att de kan dels själva medverka till att hindra skadlig miljöpåverkan, dels skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna. Undervisningen har också belyst hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling. Nämnden har också beslutat om att alla gymnasieskolor ska erbjuda samma typ av elevdatorer. Det underlättar för att elevdatorerna kan återanvändas. Vilket ger en längre livslängd och är positivt både utifrån ett hållbarhets- och ekonomiskt perspektiv.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka användningen av förnybar energi med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan.

Nämnden bedömer att målet inte är relevant utifrån grunduppdraget. Nämnden kan dock vara andra nämnder behjälpliga förutsatt att det kan leda till att fler elever lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt tryggade

Nämnden bedömer att målet inte är relevant utifrån grunduppdraget. Nämnden kan dock vara andra nämnder behjälpliga förutsatt att det kan leda till att fler elever lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska binda samman kommunens grönstruktur samt värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Nämnden bedömer att målet inte är relevant utifrån grunduppdraget. Nämnden kan dock vara andra nämnder behjälpliga förutsatt att det kan leda till att fler elever lyckas nå målen med sin gymnasieutbildning.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att följa och tillämpa de policyer och rutiner som finns.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att ha miljömässig och organisatorisk motståndskraft för extrema förhållanden och ett förändrat klimat

Nämnden har inte genomfört några aktiviteter inom ramen för målet.

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

4.6.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 6

En grundläggande utmaning är att Gymnasienämndens verksamheter inte har en ekonomi i balans. Vid nationell jämförelse av gymnasieverksamhetens kostnad, vilket baseras på räkenskapsammandraget, är den sammantagna kostnaden för gymnasiet lägre än om resurser fördelades utifrån snittkostnader i riket. Den resurs som i dagsläget tilldelas gymnasieskolorna räcker endast till att tillgodose de minimikrav som ställs, som till exempel minsta garanterade undervisningstid och tillgång till elevhälsa. För att bibehålla god kvalitet och hög måluppfyllelse i förhållande till demografikutvecklingen framåt, det faktum att introduktionsprogrammen och stödbehoven hos eleverna ökar samt ökande behov i samhället, till exempel gällande psykisk ohälsa, behöver Gymnasienämnden ytterligare resurstilldelning.

Gymnasiet har, som beskrivs utförligare i övriga delar av denna rapport, präglats av förändrade arbetssätt på grund av Corona under året. Rektorer har fått ställa om sina verksamheter och tillsammans med medarbetare utformat nya digitala arbetssätt och löst frågor löpande. Örebro kommuns gymnasieskolor har hanterat omställningen till distansstudier bra och andel avgångselever med examen är bättre än föregående år. Under året detta har gymnasieskolan fått ett minskat elevantal vilket medför en minskad budgetram jämfört med den budget man gick in i året med. Trots dessa utmaningar prognostiserar nämnden totalt sett en mindre negativ budgetavvikelse än motsvarande period föregående år. Vid djupare analys framgår dock att det reguljära gymnasiet prognostiserar negativ budgetavvikelse som är något mindre men ändå i jämförbar storlek med prognos 1, men att nämnden som helhet hjälps mycket av att Gymnasiesärskolan prognostiserar en betydligt större positiv budgetavvikelse jämfört med delår 1 samt Gymnasiesärskolan för döva och Hörselskadade som även de prognostiserar en positiv budgetavvikelse.

Som ett led i den strategiska kompetensförsörjningen har nämnden i dialog med fackliga organisationer under 2020 påbörjat ett utvecklingsarbete kring en likvärdig verksamhets- och bemanningsplanering för lärare. Syftet är att säkerställa att gymnasiet, utifrån befintliga resurser, kan leverera utbildning till eleverna och att främja en hållbar arbetsmiljö för lärare i en tid med kompetensförsörjningsutmaningar. Rektorens förutsättningar har påverkats under våren, då de förutom att nå måluppfyllelse i verksamheten även har behövt ha stort fokus på att ställa om till nya arbetssätt, leda på distans, riskbedöma arbetsmiljön tillsammans med skyddsombud och medarbetare, och finnas som nära stöd till medarbetare i den föränderliga situationen.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Prognostiserad budgetavvikelse är lägre än föregående prognos samt bokslut 2019. 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt arbete mot en ekonomi i balans.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 6	Utfall 2018	Utfall 2019	Prognos 2020	Målvärde 2020
Nämndens ramavvikelse, mnkr	-0,9	-11,2	- 8,4	0
Andel enheter med HME-värde på minst, index 78	59	57	*	Öka

Kommentarer till indikatorernas prognos				
---	--	--	--	--

* Medarbetarenkäten genomförs i oktober 2020.

4.6.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att – tillsammans med ekonomer – säkerställa ekonomisk kompetens, och ha goda rutiner för ekonomisk uppföljning. Nämnden verkar även för att i större omfattning än tidigare utveckla principer för resursanvändningen som skapar incitament för kostnadsmedvetenhet, förnyelse och effektivitet med kommunens medel. Nämnden har intensifierat arbetet med att följa upp och utvärdera verksamheten ur ett kostnadsperspektiv, för att – så långt det är möjligt – få största möjliga effekter.

För att nå en långsiktig och hållbar ekonomi i balans har gymnasienämnden vidtagit ett antal åtgärder som har redovisats tidigare. Inför 2020 åtog sig nämnden att fortsätta arbetet bland annat genom ett antal åtgärder som beskrevs i verksamhetsplanen:

- Det fortsatta arbetet med likriktning av 1-1-enheter, med syftet att långsiktigt sänka nämndens kapitalkostnader pågår och effekterna i form av lägre kapitalkostnader syns i analys av kostnadsutvecklingen under avsnitt 5.2.
- Arbetet med personal i omställning pågår löpande, både för att hitta lösningar för varje enskild individ och för att sänka nämndens omställningskostnader. Detta är ett arbete som pågår löpande och tar tid, det kan dock konstateras att trots fortsatt arbete mot ekonomi i balans ökar inte kostnaderna för omställning över tid.
- Arbetet med att se över och justera gymnasiets utbildningsorganisation i syfte att skapa hållbara, attraktiva och heterogena skolor där fler elever får plats, pågår fortlöpande. Detta genom bland annat matchning alternativt omorganisation så att dimensioneringen av utbildningsplatser motsvarar efterfrågan i förväntad elevförändring. Nämnden har i detta arbete bland annat tagit beslut flytt av program mellan skolor som genomförts nu till höstterminens start.
- Arbetet pågår med översyn av lokalutnyttjande för att undersöka möjlig effektivisering samt göra prioriteringar i linje med förändringar i utbildningsorganisationen enligt ovan.
- Fortsatt effektiviseringsarbete inom respektive rektorsområde pågår.
- Fortsatt översyn av programtilldelning tillsammans med programnämnd planeras inför budget 2021.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL**Örebro kommun ska arbeta nämndöverskridande för att nå högsta möjliga resursnytta**

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att aktivt söka samarbete med andra nämnder och med kommunala bolag, och alltid vara tillgängliga för dialog om samarbete.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL**Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas**

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att vid behov ta fram konsuppladad statistik, analysera, och vid behov genomföra jämställdhetsanalyser och gender budgeting.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL**Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetens och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter**

Nämnden har bidragit till utveckling inom målet genom att fortsätta att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete samt att ytterligare utveckla mentorskap och systematiskt arbetssätt avseende att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare. Detta ger förutsättningar för alla medarbetare att kunna agera trygga, kreativa och engagerade i enlighet med kommunens medarbetarplattform. Chefer ska ges förutsättningar för ett hållbart ledarskap och vara trygga i att leda förändring, och tillsammans med sina medarbetare skapa en bra verksamhet och nå verksamhetsmålen.

För att säkerställa kompetensförsörjningsbehovet på kort och lång sikt, har nämnden under 2019 kartlagt behov, ringat in de kompetenser som innebär störst kompetensförsörjningsutmaningar och beslutat om åtgärder. Kartläggningen genomförs årligen och kommer att förnyas under hösten 2020. Som ett led i den strategiska kompetensförsörjningen har nämnden i dialog med fackliga organisationer under 2020 påbörjat ett utvecklingsarbete kring en likvärdig verksamhets- och bemanningsplanering för lärare. Syftet är att säkerställa att gymnasiet, utifrån befintliga resurser, kan leverera utbildning till eleverna och att främja en hållbar arbetsmiljö för lärare i en tid med kompetensförsörjningsutmaningar.

Gymnasiet har präglats av förändrade arbetssätt på grund av Corona under året. Rektorer har fått ställa om sina verksamheter och tillsammans med medarbetare utformat nya digitala arbetssätt och löst frågor löpande. Rektorer och medarbetare har utifrån den rådande situationen haft ökat fokus på att riskbedöma arbetsmiljön för att identifiera åtgärder som kan minimera bedömda risker. Rektorerens förutsättningar har påverkats under våren, då de förutom att nå måluppfyllelse i verksamheten även har behövt ha stort fokus på att ställa om till nya arbetssätt, leda på distans, riskbedöma arbetsmiljön tillsammans med skyddsombud och medarbetare, och finnas som nära stöd till medarbetare i den föränderliga situationen. Ett led i att skapa förutsättningar för rektorer

är de från och med september kommer att ingå i kommunens rekryteringscenter, vilket innebär att de får stöd och avlastning från HR med att rekrytera medarbetare.

5. Analysunderlag – ekonomi.

Delårsresultat och prognos – ekonomi

Förvaltningen har sammanställt delårsrapport med prognos som innehåller analys av ekonomiskt utfall till och med augusti samt prognos för helår 2020.

Inför budgetåret minskades gymnasienämndens budgetram med 2 procent i effektiviseringskrav, varav en fjärdedel avsåg ett riktat effektiviseringskrav på inköp. Effektiviseringskravet kommer inte att klaras.

Nämnden har till och med augusti förbrukat 101 procent av budgetramen för samma period. Utifrån ekonomiskt utfall till och med augusti samt bedömda förändringar under resten av året prognostiseras utfallet för årets visa en avvikelse mot budget på -8 356tkr, vilket motsvarar -1,6 procent av budgetramen.

Från och med januari 2020 justerades elevpengen för programmet International Baccalaureat på Rudbecksgymnasiet samt Samhällsvetenskapliga programmet för elever med högfungerande autism, vilket ger dessa program bättre förutsättningar att nå en ekonomi i balans vilket också syns i prognosen för 2020 jämför med bokslut 2019.

En utmaning för gymnasienämnden är att budget beror på antal elever men kostnaderna till allra största del är kopplat till antal klasser. Elevförändringar i samband med nytt läsår, eller i övrigt under året, påverkar rektors budgetförutsättningar. Det tar dock tid att ställa om en organisation och därmed är det svårt att få effekt genom minskade kostnader samma år som ett elevtapp uppstår. Förväntade elevförändringar för höstterminen 2020 har tagits i beaktan i prognosen för helåret.

Förvaltningen har sedan hösten 2018 arbetat med översyn av gymnasieskolans utbildningsorganisation i syfte att skapa ekonomiskt hållbara, attraktiva och heterogena skolor med hög kvalitet där fler elever får plats. Nämnden har som resultat av denna översyn tagit ett flertal beslut för att förändra utbildningsorganisationen i linje med översynens syfte. Dock tar det tid att ställa om en organisation varför detta arbete är långsiktigt och avser att fortlöpa framåt. Aktuella förändringar från höstterminens start utifrån detta arbete är:

- Handelsprogrammet har flyttat från Virginska gymnasiet till Rudbecksgymnasiet.
- Språkintrouktion Bas har flyttat från Karolinska gymnasiet till Virginska gymnasiet.
- Årskurs 1 på Byggprogrammet, inriktning anläggningsmaskin tillhör Tullängsgymnasiet, medan årskurs 2 och 3 fortsatt tillhör Kvinnersta gymnasiet liksom tidigare.

I och med dessa förändringar har budgetmedel flyttats mellan skolorna, viss eftersläpning i omställning av organisation påverkar prognostiserad budgetavvikelse på de enskilda skolorna, flytt av program påverkar däremot inte prognosen för nämnden totalt.

Coronapandemin har inneburit distansundervisning för reguljära gymnasiet samt för riksgymnasiet sedan mars. Gymnasiesärskolan och Gymnasiesärskolan för döva och hörselskadade har däremot bedrivit undervisningen på plats. Verksamheten har klarat denna omställning med bibehållen och till och med ökad måluppfyllelse samt utan några väsentliga kostnadsökningar. Vissa kostnader för förbrukningsmaterial kopplat till praktiska moment, särskilt på yrkesprogrammen har fått skjutas på under våren och kommer att genomföras under hösten istället. Coronapandemin prognostiseras inte ha någon väsentlig påverkan på gymnasiets ekonomi på helåret.

Omfattningen av den negativa budgetavvikelsen som prognostiseras inom reguljära gymnasiet är så pass omfattande att det sannolikt kommer att krävas vissa nedskärningar i personalen för att nå en budget i balans.

Enheter med prognostiserad avvikelse från budget

Karolinska gymnasiet

Skolan prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på -7,5 mnkr (varav omställning utgör -1,4 mnkr), vilket är en försämring jämfört med delår 1. Skolan har haft en problematisk ekonomisk situation i flera år och läget har försvärats under året på grund av elevminskning och där tillhörande budgetminskning. Åtgärder har vidtagits av rektorerna för att minska kostnaderna men inte i tillräcklig utsträckning för att förbättra prognosen för året.

Kvinnerstaggymnasiet

Skolan prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på -3,4 mnkr (varav omställning utgör -1,1 mnkr) vilket är en förbättring av prognosen jämfört med delår 1. Rektor har vidtagit flera åtgärder för att minska kostnaderna vilket gett resultat, dock inte tillräckligt för att nå en ekonomi i balans. Elevantalet på skolan har minskat under året och prognostiseras att minska även i höst. Skolan har också haft ett visst intäktstapp kopplat till att internatet varit stängt under delar av våren på grund av Coronapandemin.

Rudbecksgymnasiet

Skolan prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på -1,4 mnkr (varav omställning utgör -0,4 mnkr) Programmet International Baccalaureat har inför året fått ökad elevpeng vilket är den främsta förklaringen till programmets positiva förflyttning sedan 2019. Naturvetenskapliga programmet har haft en ansträngd ekonomisk situation i flera år vidtagna åtgärder bedöms inte vara tillräckliga utan fortsatt arbete krävs för att dimensionera programmet utifrån befintliga resurser.

Tullängsgymnasiet

Skolan prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på -0,8 mnkr. Detta är en förbättring jämfört med delår 1. För Byggprogrammet bedöms dock befintliga åtgärder inte vara tillräckliga för att nå ekonomi i balans utan fortsatt arbete krävs för att dimensionera programmet utifrån befintliga resurser.

Gymnasiesärskolan

Prognosen visar en positiv avvikelse från budget på 5,3 mnkr, vilket innebär en ökning av den positiva avvikelsen från delår 2. Förändringen beror på att elevökningen till hösten prognostiseras bli större än vad som antogs i vid delår 1. Bemanning utifrån de nya förutsättningarna tar tid att få på plats och full kostnadseffekt kommer att ses först 2021. Sjukskriven personal till följd av Corona pandemin under våren har också bidragit till lägre personalkostnader än budgeterat vilket bidrar till den positiva budgetavvikelsen.

Gymnasiesärskolan för döva och hörselskadade

Prognosen visar en positiv budgetavvikelse på 3,3 mnkr. Verksamheten är anslagsfinansierad och hade, baserat på elevprognosen inför året, tagit höjd i budget för att kunna utöka skolverksamheten men också att kunna utöka med ytterligare ett elevboende samt bemanning för detta. Det kunde redan till delår 1 konstateras att man rymmer alla elever på befintliga boenden varför kostnaderna för det tänkta boendet tagits bort från prognosen. På grund av Coronapandemin har verksamheten i perioder haft så mycket som 60 procent sjukfrånvaro hos personalen vilket utgör en stor anledning till att den prognostiserade positiva budgetavvikelsen ökat från delår 1. Externa bidrag bidrar även det till den prognostiserade positiva budgetavvikelsen.

Virginska gymnasiet

Skolan prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på -2,7 mnkr (varav omställning utgör -0,4mnkr). Yrkesprogrammen på skolan har en fortsatt ansträngd ekonomisk situation. För hantverksprogrammet försåras den av prognostiserad elevminskning under hösten. Befintliga åtgärder bedöms inte vara tillräckliga utan fortsatt arbete krävs för att dimensionera programmen utifrån befintliga resurser. Idrottsgymnasiet gör en positiv förflyttning jämfört med delår 1 och prognostiserar att vara i ram till 2021.

Introduktionsenheten, Virginska

Enheten prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 1,6 mnkr (varav -0,4mnkr utgör omställning) vilket innebär en förbättring från delår 1. Inför året fick Samhällsvetenskapliga programmet för elever med högfungerande autism, som är en del av introduktionsenheten, en ökad elevpeng. Detta i kombination med prognostiserad elevökning på programmet bidrar till ökad budget samtidigt som bemanning utifrån de nya förutsättningarna tar tid att få på plats och full kostnadseffekt av dessa förändringar först kan väntas till 2021.

Språkintrouktion

Enheten prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på -1,0mnkr (varav omställning utgör -0,7mnkr). Elevminskning har varit en trend under en längre tid även om det under vårterminen varit en tillfällig elevökning. Under höstterminen prognostiseras en stor elevminskning och ett omfattande arbete har gjorts och pågår fortfarande för att anpassa organisationen till elevminskningen vilket gett effekt på ekonomin då enheten nästan prognostiserar en ekonomi i balans borträknat kostnader för omställning. Som en del i detta arbete har en flytt av verksamhet genomförts inför höstterminens start, den del av verksamheten som tidigare bedrivits på Karolinska gymnasiet har nu flyttat in i Virginska gymnasiet lokaler.

Riksgymnasiet

Prognosen visar en negativ avvikelse mot budget på -2,9 mnkr (varav omställning utgör -2,0 mnkr). Den primära anledningen till den prognosticerade negativa avvikelsen är minskat elevantal, vilket innebär minskad budget. Dimensioneringsproblematiken är stor inom verksamheten då elevminskningen sker spritt mellan skolor och program vilket begränsar möjligheterna till att justera organisationen utifrån en minskad budget.

Förvaltningsledning

Förvaltningsgemensamt, nämnd, planeringsreserv och psykologstöd prognostiserar totalt en positiv budgetavvikelse på 1,0 mnkr. Detta beror på att planeringsreserven inte prognostiseras att förbrukas, nämnden har fått statsbidrag som delvis täcker kostnader för skolpsykologer samt att nämnden får del av schablon för ensamkommande unga. I delår 1 inkluderades det i den förvaltningsgemensamma budgeten en prognostiserad uppskattning av planerat arbete för att minska driftskostnaderna, till denna prognos är arbete genomfört och prognostiserade effekter har istället tagits med under respektive rektors prognos. Denna åtgärd beskrivs vidare nedan under *Effektivisering*.

Effektivisering

Förutsättningarna inför året var ett effektiviseringskrav motsvarande 2 procent av nämndens budget, varav en fjärdedel avsåg ett riktat effektiviseringskrav avseende inköp. Effektiviseringskravet är fördelat till alla nämndens verksamheter via resursfördelningsmodellen.

Nämndens budget förändras vid flera tillfällen under året baserat på avstämningar av elevantalet, arbetet för att nå en ekonomi i balans innebär att man har en föränderlig budget att förhålla sig till och arbetet kan försvåras av elevförändringar vilka gör att nämndens budget ökar eller minskar under innevarande år. Förväntade elevförändringar prognostiseras och planeras för, men då viss osäkerhet finns ända fram till några veckor in i det nya läsåret på höstterminen innebär det en utmaning i att hinna anpassa verksamheten utifrån de förändrade ekonomiska förutsättningarna innevarande år. Hittills under 2020 har gymnasienämndens budgetram minskats med totalt -7,1 mnkr på grund av elevminskning jämfört med budgetramen inför året. Ytterligare minskning av budget till följd av minskat elevantal prognostiseras inom reguljära gymnasiet uppgå till -7,7 mnkr, Riksgymnasiet prognostiserar elevminskning motsvarande budgetminskning på -0,3 mnkr och Gymnasiesärskolan prognostiserar elevökning motsvarande budgettillskott på 4 mnkr.

Under året har, liksom tidigare år, flertalet åtgärder beslutats och verkställt för att ta steg mot en ekonomi i balans. Ett arbete som ständigt pågår är förändringen av utbildningsorganisationen vilket innefattar dimensionering av program och inriktningar för att anpassa verksamheten efter de rådande förutsättningarna. I och med att elevantalet kan skilja sig markant från ett år till ett annat är dimensioneringen ett arbete som behöver fortlöpa, men där anpassningen till förutsättningarna inte alltid går i samma takt som elevantalet förändras. Ett aktuellt exempel är dimensioneringen inom Språkintröduktion som har betydligt mindre elever från höstterminen jämfört med vårterminen. Elevförändringen ger halvårseffekt på budget, däremot innebär dimensioneringen av personalen i vissa fall att personal hamnar i omställning. Förvaltningen fortsätter att arbeta aktivt med personal i omställning, både för att hitta lösningar för varje enskild individ men även för att sänka nämndens omställningskostnader och minska tidsskillnaden i förändring av kostnaderna jämfört med förändringen av budget.

På grund av att nämnden i delår 1 prognostiserade en negativ avvikelse mot budget på -16,6 mnkr beslutade förvaltningsledningen att införa inköpsbegränsningar som implementerades genom att man i samråd med rektorerna gjorde en översyn över vilka planerade inköp man kunde avstå från eller minska, med minsta möjliga effekt på grunduppdraget. Samtliga rektorer har bidragit utifrån sina förutsättningar, även enheter som prognostiserat positiv budgetavvikelse, för att solidariskt bidra till att minska nämndens negativa avvikelse. Effekterna av detta arbete har tagits hänsyn till i prognosen och har bidragit till en förbättrad prognos på 5,3 mnkr jämfört med delår 1. Denna åtgärd är av engångskaraktär och går inte att upprepa kommande år. Däremot arbetar nämndens verksamheter löpande med kostnadsmedvetenhet och goda rutiner gällande inköp.

Nämnden jobbar aktivt för att nå en ekonomi i balans och klara effektiviseringskravet. Arbetet med lokalfrågor sker fortlöpande för att matcha dimensioneringen av utbildningsplatser gentemot antalet elever på kort och lång sikt. En striktare policy har inför året antagits gällande busskort för gymnasieelever, som förväntas ge halvårseffekt 2020 och helårseffekt 2021. Nämnden fortsätter också med likriktningen av 1-1 enheter i syfte att långsiktigt sänka nämndens kapitalkostnader. Nämnden har också bland andra åtgärder fattat ett inriktningsbeslut gällande Kvinnerstagsgymnasiet som väntas ge effekter från och med höstterminen 2021. Lokaler och busskort är exempel på kostnader som är direkt hänförliga till gymnasiet men där effekterna av besparingar tillfaller Programnämnd Barn och utbildning.

Gällande det riktade effektiviseringskravet avseende inköp finns det i nuläget inga intjänade effekter att redovisa. Stöd behövs från upphandling för att påvisa var den

riktade effektiviseringen kan hämtas hem för att den inte istället ska realiseras via minskade personalkostnader i förlängningen.

5.1 Enheternas delårsresultat och prognos

Enhet, belopp i tkr	2019 Bokslut	2020 Utfall jan - aug	2020 Budget jan - aug	Ack Aug Förb i %	2020 Budget	2020 Prognos 2	2020 Avvikelse budget - prognos
Karolinska gymnasiet	-65 420	-38 004	-31 981	119%	-58 464	-65 952	-7 488
Kvinnerstagemnasiet	-32 645	-20 985	-17 545	120%	-28 175	-31 543	-3 369
Rudbecksgymnasiet	-65 007	-37 803	-38 825	97%	-64 099	-65 449	-1 350
Tullängsgymnasiet	-72 584	-46 112	-42 282	109%	-69 138	-69 957	-819
Gymnasiesärskola reguljär	-29 237	-18 420	-19 874	93%	-32 720	-27 433	5 287
Gymnasiesärskola D/H	-29 028	-17 700	-19 239	92%	-31 860	-28 561	3 300
Virginskagymnasiet	-67 606	-41 495	-40 325	103%	-63 656	-66 364	-2 708
Introduktionsenheten, Vi	-22 996	-14 610	-15 195	96%	-24 443	-22 822	1 621
Språkintrouktion	-30 882	-16 412	-19 358	85%	-29 158	-30 151	-993
Riksgymnasiet	-74 340	-44 709	-44 719	100%	-73 103	-75 973	-2 871
Nämnd	-946	-574	-533	108%	-800	-1 081	-281
Psykologstöd	-825	-1 476	-1 295	114%	-1 943	-1 483	460
Gemensamt förvaltningsledning	-34 087	-20 845	-24 025	87%	-36 470	-36 116	354
Planeringsreserv	0	0	-333	0%	-500	0	500
Nettokostnad	-525 603	-319 145	-315 532	101%	-514 530	-522 886	-8 356

Enhet, belopp i tkr	2020 Avvikelse budget - prognos	varav omställning	Prognos exkl omställning
Karolinska gymnasiet	-7 488	-1 414	-6 074
Kvinnerstagemnasiet	-3 369	-1 086	-2 283
Rudbecksgymnasiet	-1 350	-358	-992
Tullängsgymnasiet	-819	0	-819
Gymnasiesärskola reguljär	5 287	0	5 287
Gymnasiesärskola D/H	3 300	0	3 300
Virginskagymnasiet	-2 708	-444	-2 264
Introduktionsenheten, Vi	1 621	-379	2 000
Språkintrouktion	-993	-676	-317
Riksgymnasiet	-2 871	-1 996	-875

Gemensamt	1 033	0	1 033
Nettokostnad	-8 356	-6 351	-2 005

5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

Kontogrupp	2019 Bokslut	2019 Budget	2019 Utfall jan - aug	2019 Förbr %	2020 Budget	2020 Utfall jan - aug	2020 Förbr%	2020 Prognos 2	Avvikelse budget - prognos
Intäkter	134 947	137 700	74 225	54%	145 293	73 263	50%	127 204	-18 089
Personalkostnader	-476 612	-475 331	-292 047	61%	-481 036	-292 522	61%	-475 313	5 723
Kapitalkostnader	-18 944	-17 860	-12 884	72%	-16 207	-11 236	69%	-16 390	-183
Övriga kostnader	-164 994	-161 460	-99 364	62%	-162 580	-88 649	55%	-158 387	4 193
Netto	-525 603	-516 951	-330 070	64%	-514 530	-319 145	62%	-522 886	-8 356

Tabell ovan visar att nettoutfall för perioden januari till augusti 2020 är 10,9 mnkr lägre än utfallet för samma period föregående år. I och med det är också förbrukningen i procent per augusti 2 procent lägre 2020 än 2019.

Avseende personalkostnaderna, som är den avsevärt största kostnadsposten, är utfallet till och med augusti både nominellt och procentuellt på samma nivå som 2019. Kostnaden för att behålla samma personal ökar med årlig lönerrevision, vilket gör att man i jämförelse mellan åren behöver ha det i beaktande. Hittills beslutad budgetkompensation för lönerrevision 2020 uppgår till 6,3 mnkr. Förhandling är dock inte avslutad med samtliga fackförbund, en mindre del ökade lönekostnader och där tillhörande budgetkompensation förväntas därför tillkomma under årets sista tertial. Förändringen av personalkostnaderna från budget till prognos 2020 beror till stor del på sjukfrånvaro kopplat till Coronapandemin. Men också vakanser, några är avsiktliga, som inom förvaltningsledningen där man medvetet skjutit på rekryteringsprocesser, och andra ej avsiktliga där man ej hunnit eller lyckats rekrytera rätt kompetens som planerat.

Nämndens medvetna arbete med att kontrollera kostnadsutvecklingen över tid syns förutom på posten personalkostnader även på utvecklingen av kapitalkostnader där man på samtliga enheter inom nämnden har ett lägre utfall för perioden januari till augusti 2020 jämfört med föregående år. Likriktningen av 1-1 enheterna som omnämns under avsnitt 4.6.2 är en del i detta, en annan är att samtliga rektorer tillsammans med förvaltningsledningen gör medvetna avvägningar innan varje ny investering för på sikt minska kapitalkostnaderna. Prognosen för helåret 2020 avseende kapitalkostnaderna är 2,5 mnkr lägre än utfallet i bokslut 2020.

5.3 Verksamheternas delårsresultat och prognos

Verksamhet, belopp i tkr	2019 Bokslut	2020 Budget	2020 Utfall jan - aug	Förbrukning %	2020 Prognos 2	Avvikelse budget - prognos
Politisk verksamhet	-946	-800	-574	72%	-1 081	-281
Fritidsverksamhet*	-2 784	-3 157	-1 163	37%	-2 858	299
Gymnasieskola	-463 250	-445 616	-281 029	63%	-462 577	-16 961
Gymnasiesärskola	-45 188	-50 414	-28 348	56%	-43 369	7 045
Boende**	-13 434	-14 542	-8 031	55%	-13 000	1 542
Nettokostnad	-525 603	-514 530	-319 145	62%	-522 886	-8 356

* Fritidsverksamheten inom Riksgymnasiet med Café 019, finansieras med statsbidrag

** Boende för Riksgymnasiesärskolan för döva/hörselskadade, extern finansiering.

5.4 Investeringar

Investeringar – inventarier

Objekt, belopp i tkr	Budget 2020	Varav överfört från 2019	Utfall jan - aug	Prognos 2
Övriga inventarieinvesteringar	3 505	625	1 270	3 505
Totalt	3 505	625	1 270	3 505

Nämndens investeringsutrymme uppgår till 3 505 tkr för inventarieinvesteringar. Till och med augusti har 1 270 tkr förbrukats. Prognos för investeringarna är att hela investeringsbudgeten kommer att nyttjas. Investeringsbudget för IT, 1-till-1 datorer som tidigare redovisats under Gymnasienämnden redovisas från detta år under Programnämnd Barn och utbildning.

6. Fem år i sammandrag.

Text	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Prognos 2020
Befolkning					
Totalt antal invånare i Örebro kommun	146 631	150 192	153 686	155 500	öka
Kvinnor	74 171	75 829	77 445	---	öka
Män	72 460	74 363	76 241	---	öka
Elever					
Antal gymnasieelever i egna gymnasieskolor (exkl. RDG/RGH)	4 942	4974	4969	4864	minska
Kvinnor	2 493	2522	2546	2542	minska
Män	2 449	2452	2423	2322	minska
Varav folkbokförda i Örebro	3 652	3795	3667	3550	minska
Kvinnor	1 756	1819	1806	1795	minska
Män	1 896	1917	1861	1755	minska
Varav folkbokförda i andra kommuner	1 290	1238	1302	1314	oförändrat
Kvinnor	737	703	740	747	oförändrat
Män	553	535	562	567	oförändrat
Antal elever RGD/RGH	295	302	301	299	minska
Kvinnor	135	140	130	128	minska
Män	160	162	171	171	minska
Varav från andra kommuner	248	243	244	238	oförändrat
Kvinnor	114	113	101	98	oförändrat
Män	134	130	143	140	oförändrat
Antal örebroelever i fristående gymnasieskolor	1 284	1289	1420	1521	öka
Andel örebroelever i fristående gymnasieskolor	25	25	27	27	öka
Antal elever i andra kommuners gymnasieskolor	80	102	184	128	oförändrat
Antal elever i egen gymnasiesärskola (exkl. D/H)	82	70	75	80	öka
Varav från andra kommuner	15	14	18	20	öka
Antal elever inom gymnasiesärskolan D/H	32	33	29	31	öka
Varav från andra kommuner	25	28	25	27	öka
Anställda					
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare	882	860	780	780	minska
Kvinnor	550	547	496	501	minska
Män	332	313	283	279	minska
Antal visstidsanställda, årsarbetare	95	100	96	44	minska
Kvinnor	48	50	54	23	minska
Män	47	50	42	21	minska
Antal timavlönade, årsarbetare	13	13	19	11	minska
Lärartäthet, antal elever per lärare (exkl. RGD/RGH)	12,8	12,5	12,5	12,5	-
Lärartäthet RGD/RGH	4,5	4	3,7	3,4	-
Lärartäthet gymnasiesärskolan	3,9	3,4	3,8	4,4	-
Arbetstid					
Genomsnittlig sysselsättningsgrad	95,6	96,1	95,5	97,01	minska
Kvinnor	94,7	95,4	95,04	96,18	öka

Män	97,1	97,3	96,32	98,47	minska
Servicegarantier					
Du får av din lärare veta vad du ska kunna för att nå kunskapsmålen i de olika ämnena	79	80	78	80	82
Det finns alltid någon i skolan som du kan vända dig till med frågor eller problem	81	80	84	84	83
Jag känner mig trygg i skolan	90	92	92	90	90